

Research Paper

The Evaluation of the Effect of Parent's Life Attitude on Social Adjustment, Resilience, and subjective vitality in High School Students

Farnaz Yazdani^۱, Rozita Fakhimi Farhadi*^۲

^۱- Master's student, Department of Psychology, Tabriz Branch, Islamic Azad University, Tabriz, Iran

^۲- Ph.D in Department of Psychology, Shabestar branch, Islamic Azad University, Shabestar, Iran.

Citation: Yazdani.F, Fakhimi Farhadi.R. (۲۰۲۳).[The Evaluation of the Effect of Parents' Life Attitude on Social Adjustment, Resilience, and subjective vitality in High School Students].(Persian). Journal of school Counseling .۲(۳).۱-۲۲

 :۱۰.۲۲۰۹۷/jsc.۲۰۲۳.۱۲۳۵۷.۱۰۸۰

Received: ۲۰۲۳/۱۱/۲۸

Accepted: ۲۰۲۳/۱۲/۱۰

Available Online: ۲۰۲۳/۱۲/۲۰

Keywords:

parents' attitudes to life, social adjustment, resilience & subjective vitality

ABSTRACT

Objective: The aim of this study was to investigate the effect of parents' attitudes to life on social adjustment, resilience and subjective vitality of first grade high school students in the Merhamatabad area of Miandoab city in the academic year of ۲۰۲۰-۲۰۲۱.

Materials and Methods: The research method was post-event. For this purpose, based on Krejcie and Morgan table, ۲۰۰ students were selected from the multi-stage cluster sampling method. The parents of the students answered the Batista and Almond Attitudes to Life Questionnaire and the students themselves answered the Sinha and Singh Social Adjustment Questionnaire, the Connor and Davidson Resilience Questionnaire, and the Ryan and Frederick subjective Cheerfulness Questionnaire. Based on the scores obtained from the parents (average score of both parents) in the life attitude questionnaire, four groups (very high, high, low and very low life attitudes) were determined by the quarter method. Then their children's scores in each questionnaire were statistically analyzed. Data were analyzed by one-way analysis of variance.

Results: The findings showed that as life becomes more meaningful for parents (a more positive outlook on life), students' social adjustment and subjective vitality also increase. But attitudes toward parental life did not affect students' resilience.

Discussion and Conclusion: According to the results of the present research, it is suggested that special courses be held to improve students' attitudes towards parents' lives to improve their adaptability and mental vitality.

*Corresponding Author: Fakhimi Farhadi, Rozita

Address: Ph.D in Department of Psychology, Shabestar branch, Islamic Azad University, Shabestar, Iran

Tel: ۰۹۱۴۱۶۶۰۱۷۰

E-mail: Rozitafarhadi@gmail.com

۱. Introduction

In recent decades, the social adjustment of adolescents as the most important sign of their mental health is one of the topics that has attracted the attention of many psychologists (Arashi, ۱۴۰۰). Facing the problems of incompatibility of teenagers, both in the family environment and in the environment outside the home, is always one of the concerns of the society and the family system. Adaptation is a general concept and refers to all the strategies that a person uses to manage stressful situations in life (Sadok and Sadok, ۲۰۱۴). (Tinto, ۲۰۰۹), believes that adaptation has a wide range and includes aspects such as family, peers and community, but at the top of all of them is social adaptation. Social adaptation is a kind of useful and effective human behavior it is in accordance with the physical and psychological environment that, in addition to being in harmony with the environmental changes, it does not just follow the environment unconsciously and also has constructive effects on the surrounding environment (Pourshehriar et al., ۱۳۹۵). Living in a human society, which is based on a set of specific expectations and expectations, requires a degree of adaptation. Otherwise, due to non-compliance with different conditions and situations, the person will be strongly rejected by the society and his social interactions will reach the lowest possible level (Akbari, ۱۳۹۶). Another variable that has been investigated in the upcoming research is resilience. Resilience is a continuous process, ability and successful adaptation in the face of threatening conditions. Resilience is not only resistance to environmental and social hardships and threats, and a person who is in a suitable state of resilience actively participates constructively in their surrounding environment (Connor and Davidson, ۲۰۰۳). The most popular conceptualizations of psychological resilience equate it with the ability to resist the negative effects of stressful factors, "bounce back" from stressful factors, and grow under the influence of stressful factors (Hertig and Hill, ۲۰۲۲). (Mendel, Molt and Brown, ۲۰۰۶) consider resilience as effective flexibility against life events and state that resilience is the ability to adapt appropriately when faced with stressful and dangerous contexts or important threats. Studies have shown that a person with high psychological flexibility, as a symbol of psychological capital, can overcome internal and external pressures, cooperate with others, and accept relevant risks in a timely manner (Han, Chowdhury, & Sears, ۲۰۲۱). Mental vitality and happiness are among positive psychological emotions and emotions and indicate a significant indicator of personal psychological well-being (Ryan and Frederick, ۱۹۹۷). (Lavrushova's review, ۲۰۲۰) reveals the five main characteristics of vitality, which he defines as mental, positive, dynamic, adaptive and affected by physical and mental energy. Mental vitality describes the positive feeling of experiencing physical and mental energy that can lead to purposeful actions (Buchner, Amsberger, Finkenzer, Moore, & Wurth, ۲۰۲۲). Mental vitality means the presence of mental and physical energy needed to experience, feel enthusiasm and be alive. Also, mental vitality is a concept that affects various physical, psychological, interpersonal relationships, and a person's consciousness; As a result, health and well-being are overshadowed (Koop, Harder and Weaver, ۲۰۰۸). According to (Ryan and Desi, ۲۰۰۸), mental vitality can be considered as a positive state that includes feelings such as autonomy, freedom, self-control and high internal motivation. It can also be stated that mental vitality is a positive psychological state that is determined in the form of activities, environments and situations that lead to the satisfaction of basic psychological needs (Benyamin and Brander-Ilan, ۲۰۱۸). (Lavrushova, ۲۰۲۰) believes that external conditions, as well as physical factors and psycholo-

gyical tendencies, may affect the internal source of individual vitality. As a thinking and searching being, human beings have always sought to discover the meaning of life, which has led to the emergence of the term attitude to life among psychological thinkers. Attitude towards life means a person's point of view about the meaning of life and the experienced meaning of life (Frankel, ۲۰۱۴). According to (Frankel, ۱۹۷۲), the meaning of life comes from the creative values that humans have experienced along with their committed attitude. According to (Maslow, ۱۹۹۳) and (Frankel, ۱۹۷۲), the most important factor affecting positive psychological actions is the presence of meaning in life. (Ricker, ۲۰۰۵) proposed the attitude to life in five dimensions, which are: the meaning of the person, acceptance of death, agency and responsibility, sense of emptiness and goal seeking. A positive attitude to life can make people feel that life is meaningful, resist psychological pressure and even cause courage in the face of psychological trauma or cancer. A qualitative study of centenarians or nearly ۱۰۰-year-olds in Hong Kong has emphasized the importance of positive attitudes toward life, relationships, and happy and hopeful events in the sense of well-being (Wong et al., ۲۰۱۴). The findings of (Ashnel and Baker, ۲۰۰۶) have shown that the existence of meaning in life or attitude to life is an integral part of mental health and emotional well-being, which includes various dimensions of personality, physical and mental health, adaptation and adaptation to stress, religion and religious activities, and disorders. It explains a behavior systematically. According to the findings of (Ashnel and Baker, ۲۰۰۶), the child has a close attachment to his parents, so the attitude towards the parents' life can be effective in the student's social adjustment. In (Nasiri and Jokar's research, ۱۳۸۷), the findings indicated that there is a positive and significant correlation between meaningfulness of life and hope, happiness, and life satisfaction. The results of (Fouladcheng's studies, ۲۰۰۵) showed that the general adjustment of children from decisive and easy-going families is significantly more than the children of authoritarian and inattentive parents. Education period is a fateful and character-building period. During these years, students gain different experiences, they receive different reactions from teachers at school and from parents at home. One of the areas that have room for growth in schools is social adaptation and resilience and mental vitality of students in school. By providing the right conditions for the excellence of social adaptation, students have the opportunity to have positive experiences during their studies. Achieving this excellence requires counseling interventions by considering the psychological variables of students and their parents. Although research shows that social adaptation, resilience and mental vitality can play a significant role in the academic progress of students, but the researchers of this study, to investigate the impact of parents' attitude to life on children's social adaptation, resilience and mental vitality, did not reach Now, if it is possible to calculate the role of parents' attitude to life in the mentioned variables, then by counseling and advising parents, the way for students' academic progress will be opened. According to the issues raised, the research Presenter seeks to find an answer to the question of has parents' attitude to life an effect on the level of social adaptation, resilience and mental vitality of first year high school students?

۲. Materials and Methods

The current research is one of post-event researches. The statistical population of this research includes female students of the first year of high school in Mehmet Abad district, Miandoab city, who were studying in the academic year of ۲۰۱۹-۲۰۱۹. Considering that according to education information, the number of statistical population was ۳۹۱ people, the sample size

was calculated as 194 people through the table of (Karjesi and Morgan, 1970). Sampling of subjects was done by multi-stage cluster method. For this purpose, three schools were randomly selected among the first secondary schools, then three classes were randomly selected among the classes of each school. It should be mentioned that due to the possibility of some questionnaires being distorted, questionnaires were presented to 210 students. Finally, after discarding incomplete questionnaires and single parent subjects, the questionnaires of 200 subjects were analyzed. Then, based on the scores of the parents (average scores of both parents) in the attitude to life questionnaire, the students were divided into four groups using the quartile method to compare three dependent variables (social compatibility, resilience and mental vitality). In order to collect data related to the variable of attitude to life, the questionnaire of (Batista and Almond, 1973) was used. This questionnaire contains 28 items and two subscales called framework and satisfaction. The subscale of the framework measures a person's perception of the structure and philosophy of life, as well as his approach to inferring meaning in his life. The satisfaction subscale is a person's perception of living based on his chosen framework. Each of these two sub-scales has 14 items, in front of which there a spectrum of three options is including I agree, I have no opinion and I disagree. A high score of the subject indicates having a high personal meaning and a low score of the subject indicates having a low personal meaning in relation to life. (Nasiri and Jokar, 1387) calculated the reliability of the attitude to life questionnaire from Cronbach's alpha coefficient, which was found to be 0.80, 0.73 and 0.74 for the whole scale and subscales of satisfaction and framework, respectively, which is satisfactory. (Sinha and Singh, 1993) questionnaire was used to collect data related to social adjustment variable. This scale is designed to determine the social, emotional and academic adjustment of students. In Iran, the 20-question form of this scale has been examined in a sample of 3000 students of different educational levels. The scoring of the test is zero and one, where a high score indicates compatibility and a low score indicates incompatibility. The creators of the test obtained the reliability coefficient of 0.90, 0.93 and 0.94, respectively, by dichotomizing, retesting and Coder Richardson methods. The reliability of social, emotional, educational and total adaptation subscales was obtained as 0.92, 0.92, 0.96 and 0.94 respectively (Khankhanizadeh and Bagheri, 1390). (Connor and Davidson, 2003) questionnaire was used to collect data related to resilience variable. This tool has 20 items that are scored using a five-point Likert scale (0=completely false to 4=completely true). The score of this tool is obtained with the total score of the items, so the range of scores is between 0 and 100, and a higher score means more resilience (Mohammadi, 1384). In a study by (Samani et al, 1380), the content and construct validity of the validation tool and its reliability were obtained with Cronbach's alpha method of 0.87. (Ryan and Frederick, 1997) questionnaire was used to collect data related to mental vitality variable. This scale has seven items. It can be graded using a 5-point Likert scale from strongly disagree (1) to strongly agree (5). In this questionnaire, as the score increases, the mental vitality also increases. The reliability of this scale was obtained by (Yusal, Satiji and Akin, 2014) and with Cronbach's alpha method of 0.84. Its validity was obtained by calculating the correlation of each item with the total score between 0.48 and 0.74. In the study of (Sheikh-ul-Islami and Daftarchi, 1392), the reliability of the scale was obtained using Cronbach's alpha method of 0.89, and its validity was also obtained by taking into account the correlation of each item with the total score of the scale between 0.57 and 0.86.

۳. Result

Before the analytical examination of the results in relation to the research hypotheses, the descriptive indices of the variables were examined.

Table ۱: Statistical description of variables for all subjects

variable	Number	Lowest score	Highest score	Average	standard deviation
Parents' attitude to life	۲۰۰	۴۴	۷۹	۶۰/۶۰	۶/۰۰
Social adaptation	۲۰۰	۱۰	۵۲	۳۰/۱۰	۷/۷۶
mental vitality	۲۰۰	۱۴	۳۰	۲۴/۹۸	۴/۸۹
Resilience	۲۰۰	۱۹	۹۱	۴۹/۷۶	۱۴/۴۳

Table ۱ shows the lowest score, highest score, mean and standard deviation of all subjects in the research questionnaires. Considering that the present research was looking for the effect of parents' attitude towards life on the social adjustment, mental vitality and resilience of their daughters, therefore, the research groups were divided according to the scores of parents' attitude towards life. Based on this, using the quartile method at the ۲۰th, ۵۰th and ۷۰th percentile points, the scores of parents' attitude towards life were divided into four groups: very high, high, low and very low. Then, the scores of the children of each parent in the questionnaires of social adaptability, mental vitality and resilience were statistically analyzed according to the group their parents were in. In order to check the correctness of the assumption of normality of the variables, the Kolmogorov-Smirnov test was used, and the results of the test showed that the assumption of normality of the data for the investigated variables was established and the use of parametric analyzes was unimpeded (significance levels is higher than ۰/۰۵). To check the homogeneity of the variance of the dependent variables among the groups, Lunc's test was used. The results showed that the surface the significance of Lon's test is greater than ۰/۰۵; therefore, it can be said that the variances have homogeneity. This assumption shows that under these conditions, the use of one-way variance analysis is unimpeded. After confirming the assumptions of variance analysis test, the effect of parents' attitude towards life on the research variables was investigated.

Table ۲: Summary of variance analysis for comparing students' social adjustment scores

Source	sum of squares type III	Degrees of freedom	mean square	Frequency	Significance level
Test	۲۶۳۷/۴۸۲	۳	۸۷۹/۱۶۱	۱۸/۴۲۳	۰/۰۰۱
The main effect of groups	۹۳۰۳/۳۱۳	۱۹۶	۴۷/۷۲۱		
Error	۱۱۹۹۰/۷۹۰	۱۹۹			

The results of Table ۲ show that the intergroup variable is statistically significant ($P < ۰/۰۱$ and $F = ۱۸, ۴۲۳, ۱۹۶, ۳$). According to the significance of the test, to find out which groups have differences in terms of social adaptation, Shefe's follow-up test was used.

Table 3: Pairwise comparison of the mean of the dependent variable in the groups

Groups	mean difference	Standard error	Significant level	
very low	Low	-۰.۴/۳۸۰*	۱/۳۷۰	۰/۰.۱۹
	Top	-۰.۴/۹۷۱*	۱/۳۶۸	۰/۰.۰۰
	Very top	-۱.۰/۲.۰۱*	۱/۳۷۰	۰/۰.۰۱
Low	very low	۰.۴/۳۸۰*	۱/۳۷۰	۰/۰.۱۹
	Top	-۰.۰/۰.۸۶	۱/۳۸۸	۰/۰.۹۸۱
	Very top	-۰.۰/۸۱۶*	۱/۳۹۰	۰/۰.۰۰۱
Top	Very low	۰.۴/۹۷۱*	۱/۳۶۸	۰/۰.۰۰
	Low	-۰.۰/۰.۸۶	۱/۳۸۸	۰/۰.۹۸۱
	Very top	-۰.۰/۲۲۹*	۱/۳۸۸	۰/۰.۰۰۳
Very top	Very low	۱.۰/۲.۰۱*	۱/۳۷۰	۰/۰.۰۰۱
	Low	۰.۰/۸۱۶*	۱/۳۹۰	۰/۰.۰۰۱
	Top	۰.۰/۲۲۹*	۱/۳۸۸	۰/۰.۰۰۳

Shefe's follow-up multiple comparisons show that there is a significant difference in terms of social adaptation between students whose parents have a very low or very negative attitude towards life, and all three other groups who have a relatively more positive attitude towards life. Has ($P < ۰/۰.۰$). In other words, this group of students has less social compatibility compared to the other three groups. Another finding of the statistical analysis is that there is a difference in terms of social adjustment between two groups of students whose parents have a low attitude and a very high attitude towards life ($P < ۰/۰.۱$), but between the two groups with a low attitude And above, there is no significant difference. Another finding is that in terms of social adaptation, there is a significant difference between the children of parents who have a very high and high attitude towards life ($P < ۰/۰.۰$) and the children of parents who have a more positive attitude towards life. They have higher social compatibility. In general, according to the results of the Shefe follow-up test, it becomes clear that as life becomes more meaningful for parents (more positive attitude towards life), the amount of social adaptation of their children increases and vice versa.

Table 4: Summary of variance analysis for comparing students' resilience scores

Source	sum of squares type III	Degrees of freedom	mean square	Frequency	Significance level
Test	۱.۰۷۴/۳.۰۴	۳	۳۰۸/۱.۰۱	۱/۷۳۷	۰/۱.۶۱
The main effect of groups	۴.۰۳۹۷/۶۰۱	۱۹۶	۲۰.۶/۱۱.۰		
Error	۴۱۴۷۱/۹۰۰	۱۹۹			

According to the information in Table 4, the intergroup variable is not statistically significant ($P > 0.05$ and $F = 1.737, 196, 3$). Considering the non-significance of the test, it can be stated that there is no difference between the four groups of students in terms of resilience. Therefore, it can be concluded that the attitude of parents towards life cannot determine the level of resilience of their children.

Table 4: Summary of variance analysis for comparing students' mental vitality scores

Source	sum of squares type III	Degrees of freedom	mean square	Frequency	Significance level
Test	0.1/23.	3	167/0.77	7/677	0.001
The main effect of groups	4260/720	196	21/764		
Error	4766/900	199			

The summary of variance analysis shows that the between-group variable is statistically significant ($P < 0.05$ and $F = 7.677, 196, 3$). According to the significance of the test, to find out which groups differ in terms of mental vitality, Shefe's follow-up test was used.

Table 5: Pairwise comparison of the mean of the dependent variable in the groups

Groups	mean difference	Standard error	Significant level	
Very low	Low	-1/144	0/928	0/679
	Top	-2/620*	0/924	0/048
	Very top	-4/200*	0/928	0/001
Low	Very low	1/144	0/928	0/679
	Top	-1/476	0/937	0/481
	Very top	-3/061*	0/942	0/016
Top	Very low	2/620*	0/924	0/048
	Low	1/476	0/937	0/481
	Very top	-1/084	0/937	0/417
Very top	Very low	4/200*	0/928	0/001
	Low	3/061*	0/942	0/016
	Top	1/084	0/937	0/417

Scheffe's follow-up multiple comparisons show that between students whose parents have a very low or very negative attitude towards life, with students whose parents are in the upper class ($P < 0.05$) and very high ($P < 0.05$), there is a significant difference in terms of mental vitality; That is, with the meaningful increase in the life of the parents, the mental vitality of the children also increases. Another finding of the statistical analysis is that there is a difference in mental vitality between two groups of students whose parents have a low attitude and a very high attitude towards life ($P < 0.05$) and students whose parents have a positive attitude towards

life. They have more, they have more mental vitality. In general, according to the results of the Shefe follow-up test, it can be stated that as life becomes more meaningful for parents (more positive attitude towards life), the mental vitality of their children also increases.

۴. Discussion and Conclusion

Data analysis showed that parents' attitude towards life has an effect on the level of social adjustment of first year high school students. This finding is consistent with the results of (Kane and Calkins, ۲۰۰۴), (Rice and Mirzadeh, ۲۰۰۰), (Ghorbin et al, ۲۰۱۵), (Amani et al's study, ۱۳۹۹) According to (Yang, ۲۰۲۲), parents' negative educational attitudes make children perform poorly in applying social skills and avoid establishing close relationships with friends and peers for fear of facing their defects and deficiencies, and they often prefer to be involved in work and Do not participate in group discussions, for fear of being ridiculed by others. These avoidance behaviors may eventually lead to social isolation (Sheffield, Waller, Emanuelli, Murray, & Caroline, ۲۰۰۶). A positive perception of parents' life will lead to the adaptation of teenagers, so that if a person feels that family members have the ability to solve problems and obstacles and are not incapable of solving problems, they will be more compatible, also if the teenager feels that family members have the ability to exchange information. They are sharing their thoughts and feelings with each other, they understand each other, the division of duties between the members is fair and these duties and roles have been clearly explained to the members. In this situation, family members can express emotions according to various stimuli, value each other's issues, become committed and bound in implementing and maintaining the standards that the family considers, and as a result, they will have a more compatible way (Saghi and Rajaei, ۱۳۹۵). The behavior of the family and the relationship between the adolescent's parents is consistent with the behavioral and psychological development of the adolescent. Conflicting behavior of parents, separation of parents from each other, long-term absence of one of the parents, presence of unfavorable atmosphere in the family, aggressiveness of father or mother or both, discrimination and injustice towards the teenager, humiliation and feeling of insecurity, excessive involvement in His work and threatening behavior is one of the psycho-social causes of the inconsistency of teenagers. In fact, free-spirited, decisive and reassuring parents give birth to independent, responsible and self-confident children, while authoritative, irrational, autocratic parents, as well as negligent and neglectful parents, give the teenager a feeling of rejection, which gives a positive perception of the parents' life. This will sometimes provoke their anger, which ultimately leads to incompatibility and even depression (Latfi Kashani and Waziri, ۱۴۰۱). Another finding of this research showed that parents' attitude towards life has no effect on the level of resilience of first year high school students in Marhamat Abad region, Miandoab city. This finding is inconsistent with the research results of (Bajaj, ۲۰۱۹). In line with the lack of effectiveness of parents' attitude towards life on the resilience of students, it can be said that it is most likely that disturbing and mediating variables such as personality traits, mental health, gender, and mindfulness have caused parents' attitude towards life not to have a significant effect on the resilience of students. The third finding of this research showed that parents' attitude towards life has an effect on the level of mental vitality of first year high school students. This finding is in line with the research results of (Satiji and Deniz, ۲۰۱۹ and Ajri, ۱۳۹۵). Children who have a positive attitude towards the life of their parents, consider the world and its events to have a certain order and order and believe that they can control the events of

their lives, have a better evaluation of life and experience a more favorable situation emotionally. In addition, people who consider themselves valuable, capable and popular have a better evaluation of their lives and report more favorable emotional experiences. In other words, believing in a meaningful world can also refer to the purposefulness of life and the fact that an active person can be effective in this purposefulness. This agency is also related to a person's ability to control life conditions. On the other hand, agency and purposefulness lead a person to believe that he is a capable and efficient human being (Hijazi, Sadeghi and Shirzadifard, ۱۳۹۱). A person's attitude and his type of worldview form the basis of his interactions with others. Adolescents also form their attitude from interaction with their parents. Today, due to the changes that have occurred in the structure of life, the attention of researchers on the role of parents and their involvement in raising children has become much more than in the past (Pakdaman, Seidmusoi and Ghanbari, ۱۳۹۷). Even paying attention to the type of conflict requires a separate topic that refers to the different aspects of this conflict. Researchers have pointed out these types of aspects of parents' involvement and participation in child development Availability, responsibility, responsiveness, intimacy and openness (Pleck and Snow, ۲۰۰۱). The child's mental perceptions and the relationships he forms in the family create his specific reference framework through which he understands and interprets the world. Therefore, children who have a positive attitude towards their parents' lives have high mental vitality and happiness. This component is especially important in adolescence; the age at which the problems of the parents, due to the potential need of the teenager to express independence, can intensify the later problems (Hejazi et al, ۱۳۹۰). Children's positive attitude towards their parents' lives and the perception that they have a meaningful life is one of the basic factors in predicting children's mental vitality and happiness. Children who have a positive attitude towards their parents' lives enjoy peace and happiness, and this directly and indirectly creates a positive emotional state in them.

Since a questionnaire was used in this research to collect data, the limitations of this data collection method should be taken into account. Considering the effect of attitude towards parents' life on the level of adaptability and mental vitality of students, it is suggested that counselors, psychotherapists and child psychiatrists use educational and therapeutic methods to modify students' attitude towards parents' lives to improve their adaptability and mental vitality. It is suggested to the researchers to use other information gathering methods such as interviews in addition to questionnaires, and to investigate the effect of parents' attitude towards life on other psychological components of children, such as hope, anxiety and depression.

۹. Ethical Consideration

Compliance with ethical guidelines: All applicable ethical guidelines and principles are considered in this study.

Funding: No funding was received for this research from funding agencies in the public, commercial, or non-profit sectors

Authors' contributions: All authors wrote and edited the article.

Conflicts of interest: No potential conflict of interest relevant to this article was reported.

بررسی تأثیر نگرش به زندگی والدین بر میزان سازگاری اجتماعی، تاب‌آوری و نشاط ذهنی دانش‌آموزان دوره اول متوسطه

فرناز یزدانی^۱، رزیتا فخمی فرهادی^{۲*}

۱- کارشناسی ارشد گروه روانشناسی، واحد تبریز، دانشگاه آزاد اسلامی، تبریز، ایران.

۲- دکتری گروه روانشناسی، واحد شبستر، دانشگاه آزاد اسلامی، شبستر، ایران.

استناد به مقاله: یزدانی، فرناز، فخمی فرهادی، رزیتا. (۱۴۰۱). [بررسی تأثیر نگرش به زندگی والدین بر میزان سازگاری اجتماعی،

تاب‌آوری و نشاط ذهنی دانش‌آموزان دوره اول متوسطه]. فصلنامه مشاوره‌ی مدرسه. ۲۲(۴). ۱-۲۲

doi: [10.22097/jsc.2023.12357.1080](https://doi.org/10.22097/jsc.2023.12357.1080)

چکیده

اهداف: پژوهش حاضر با هدف بررسی تأثیر نگرش به زندگی والدین بر میزان سازگاری اجتماعی، تاب‌آوری و نشاط ذهنی دانش‌آموزان دختر دوره اول متوسطه منطقه مرحمت‌آباد شهرستان میاندوآب در سال تحصیلی ۱۴۰۰-۱۳۹۹ انجام شد.

مواد و روش‌ها: روش پژوهش از نوع پس‌رویدادی بود. بدین منظور از جامعه مورد نظر بر اساس جدول کرجسی و مورگان، ۲۰۰ دانش‌آموز به روش خوشه‌ای چندمرحله‌ای انتخاب شدند. والدین دانش‌آموزان به پرسشنامه نگرش به زندگی باتیستا و آلموند و خود دانش‌آموزان به پرسشنامه‌های سازگاری اجتماعی سینها و سینگ، تاب‌آوری کونور و دیویدسون و نشاط ذهنی ریان و فردریک پاسخ دادند. بر اساس نمرات به دست آمده از والدین (میانگین نمره هر دو والد) در پرسشنامه نگرش به زندگی، چهار گروه (نگرش به زندگی خیلی بالا، بالا، پایین و خیلی پایین) با روش چارک تعیین شد. سپس نمرات فرزندان آن‌ها در هر یک از پرسشنامه‌ها مورد تحلیل آماری قرار گرفت. داده‌ها با روش تحلیل واریانس یک طرفه مورد بررسی قرار گرفت.

یافته‌ها: یافته‌ها نشان داد که با معنادارتر شدن زندگی برای والدین (نگرش مثبت‌تر به زندگی) سازگاری اجتماعی و نشاط ذهنی دانش‌آموزان نیز افزایش می‌یابد؛ اما نگرش به زندگی والدین بر میزان تاب‌آوری دانش‌آموزان تأثیر نداشت.

بحث و نتیجه‌گیری: تحلیل داده‌ها نشان داد که نگرش به زندگی والدین بر میزان سازگاری اجتماعی دانش‌آموزان دوره اول متوسطه تأثیر دارد.

تاریخ دریافت: ۱۴۰۱/۱۱/۲۸
تاریخ پذیرش: ۱۴۰۱/۱۲/۱۵
تاریخ انتشار: ۱۴۰۱/۱۲/۲۵

کلیدواژه‌ها:

نگرش به زندگی والدین،
سازگاری اجتماعی،
تاب‌آوری و نشاط ذهنی

نویسنده مسئول: رزیتا فخمی فرهادی

آدرس: دکتری گروه روانشناسی، واحد شبستر، دانشگاه آزاد اسلامی، شبستر، ایران.

تلفن: ۰۹۱۴۱۶۰۱۷۵

ایمیل: Rozitafarhadi@gmail.com

۱. مقدمه

در دهه های اخیر سازگاری اجتماعی نوجوانان به عنوان مهم ترین نشانه سلامت روان آنها یکی از موضوعاتی است که توجه بسیاری از روان شناسان را به خود جلب کرده است (آرشی، ۲۰۲۲). رویارویی با مشکلات ناسازگاری نوجوانان چه در محیط خانواده و چه در محیط بیرون از خانه همیشه یکی از دغدغه های جامعه و نظام خانواده به شمار می آید. سازگاری مفهومی عام است و به همه راهبردهایی گفته می شود که فرد برای اداره کردن موقعیت های استرس زای زندگی به کار می برد (سادوک و سادوک، ۲۰۱۴). در تعریف سازگاری، (گودیستین و لانیون، ۱۹۹۹) معتقدند که یک فرآیند پیوسته برای ارضای نیازهای اجتماعی از طریق تکیه بر تجربیات و تکنیک هایی است که فرد در طول حیات اجتماعی آنها را یاد گرفته است. (تینتو، ۲۰۰۹)، معتقد است که سازگاری طیف گسترده ای دارد و جنبه هایی چون خانواده، همسالان و اجتماع را در بر می گیرد، اما در رأس همه ی آنها سازگاری اجتماعی قرار دارد. سازگاری اجتماعی نوعی از رفتار مفید و مؤثر آدمی در تطبیق با محیط فیزیکی و روانی است که علاوه بر هم رنگی همناوبی با تغییرات محیطی، فقط به صورت ناخود آگاه از محیط پیروی ننماید و تأثیرات سازنده ای نیز بر محیط اطرافش بگذارد (پورشهریار و همکاران، ۱۳۸۷). از دیدگاه روان شناختی، انسان سازگار به کسی اطلاق می شود که توانایی و قدرت پردازش صحیح اطلاعات را دارد و چون قادر به چنین کاری است، یک نظام ارزشی واقع بینانه را در خود تنظیم می کند تا تحت تأثیر نوسانات روانی دردناک و اختلاف با دیگران، دچار آسیب نشود (آناستازی، ۲۰۰۹). زندگی در جامعه انسانی که بر اساس مجموعه ای از انتظارات و توقعات خاص شکل گرفته است، مستلزم رسیدن به درجه ای از سازگاری است. در غیر این صورت به خاطر عدم انطباق با شرایط و موقعیت های مختلف، فرد از سوی جامعه به شدت طرد می شود و تعاملات اجتماعی وی به پایین ترین سطح ممکن می رسد (اکبری، ۱۳۸۸). تاب آوری یک فرآیند پیوسته، توانایی و سازگاری موفقیت آمیز در مواجهه با شرایط تهدید کننده است. تاب آوری، تنها مقاومت در مقابل سختی ها و تهدیدهای محیطی و اجتماعی نیست و فردی که در وضعیت تاب آوری مناسب قرار دارد به صورت فعالانه در محیط پیرامونی خود شرکت سازنده دارد (کونور و دیویدسون، ۲۰۰۳). محبوب ترین مفهوم سازی های تاب آوری روان شناختی آن را با (۱) توانایی مقاومت در برابر تأثیرات منفی عوامل استرس زا، (۲) «بازگشت» از عوامل استرس زا، (۳) رشد یافتن تحت تأثیر عوامل استرس زا برابر می دانند (هرتیک و هیل، ۲۰۲۲). مطالعات نشان داده اند که فردی با انعطاف پذیری روان شناختی بالا، به عنوان نمادی از سرمایه روان شناختی، می تواند بر فشارهای درونی و بیرونی غلبه کند، با دیگران همکاری کند و خطرات مربوطه را به موقع قبول کند (هان، چاودووری و سیرز، ۲۰۲۱). تاب آوری می تواند به عنوان یک سازوکار دفاعی در نظر گرفته شود که افراد را به پایداری در مواجهه با سختی و بهبود سلامت روان، توانا سازد. سخت رویی و تاب آور بودن به افراد کمک می کند تا در رویارویی با تغییرات تنش زا، در سختی ها و مشکلات، فرصت های مناسب را شناخته و نه فقط از ایجاد خسارت جلوگیری کنند بلکه منافع ممکن را نیز کسب نمایند (مرتضوی و یارالهی، ۱۳۹۴). (گامرزی و ماستن، ۱۹۹۱) تاب آوری را یک فرآیند، توانایی، یا پیامد سازگاری موفقیت آمیز علی رغم شرایط تهدید کننده، تعریف نموده اند. (مندل، مولت و براون، ۲۰۰۶) تاب آوری را انعطاف پذیری مؤثر در برابر حوادث زندگی می دانند و بیان می کنند که تاب آوری توانایی سازگاری مناسب در هنگام روبه رویی با زمینه های استرس زا و خطرناک یا تهدیدهای مهم است. به عبارت دیگر، آنها تاب آوری را توانایی، بهبود، جبران و انعطاف پذیری بعد از روبه رویی با حوادث آسیب زا و استرس زا معرفی می کنند. (راتر، ۱۹۸۷) تاب آوری را مکانیسمی حمایت کننده تعریف کرده است که پاسخ فرد به موقعیت پر مخاطره را تعدیل می کند. (مندل و همکاران، ۲۰۰۶) دو وجه را در مفهوم تاب آوری مهم می دانند، اول

۱. Arshi

۲. Sadok & Sadok

۳. Goodstein, Lanyon

۴. Tinto

۵. Anastazy

۶. Connor & Davidson

۷. Hartigh & Hill

۸. Han, Chaudhury and Sears

۹. Garnezy & Masten

۱۰. Mandel, Mullet & Brown

۱۱. Rutter

اینکه افراد، حادثه آسیب‌زا، سختی و فشار را تجربه کنند و دوم اینکه افراد در برابر این حوادث انعطاف‌پذیر باشند و دست به جبران، برای بازگشت به عملکرد و کارکردهای معمول خود بزنند.

نشاط ذهنی^۱ و شادکامی در زمره احساسات و هیجان‌های مثبت روانشناختی قرار دارد و نشانگر شاخص قابل توجهی از بهزیستی روانی شخصی است (رایان و فردریک،^۲ ۱۹۹۷). بررسی (لاوروشوا،^۳ ۲۰۲۰) پنج ویژگی اصلی سرزندگی را آشکار می‌کند که آن را به عنوان ذهنی، مثبت، پویا، سازگار و متأثر از انرژی فیزیکی و روانی مشخص می‌کند. نشاط ذهنی احساس مثبت تجربه انرژی جسمی و ذهنی را توصیف می‌کند که می‌تواند به اقدامات هدفمند منجر شود (بوچنر، آمسبرگر، فینکنز، مور و وورث،^۴ ۲۰۲۲). نشاط ذهنی تحت تأثیر عوامل جسمی است و توسط یک فرد سالم از نظر ارگانیک جسمانی تجربه می‌شود و قوی بودن عملکردهای اساسی بدن موجب هرچه بیشتر آشکار شدن نشاط ذهنی است. نشاط ذهنی به معنای وجود انرژی ذهنی و جسمانی مورد نیاز برای تجربه کردن، احساس اشتیاق و سرزنده بودن است. همچنین نشاط ذهنی مفهومی است که ابعاد مختلف جسمانی، روانشناختی، روابط بین فردی و هوشیاری شخص را تحت تأثیر خود قرار می‌دهد؛ در نتیجه سلامت و بهزیستی تحت الشعاع آن قرار می‌گیرد (کوپ، هاردر و ویور،^۵ ۲۰۰۸). به عقیده (ریان و دسی،^۶ ۲۰۰۸) نشاط ذهنی را به عنوان حالت مثبت که شامل احساساتی مانند خودمختاری، آزادی، خودکنترلی و انگیزش درونی بالا می‌شود، می‌توان در نظر گرفت. همچنین می‌توان اظهار داشت که نشاط ذهنی یک حالت روانشناختی مثبت است که در قالب فعالیت‌ها، محیط‌ها و موقعیت‌هایی که منجر به ارضای نیازهای اساسی روانشناختی می‌گردد تعیین می‌شود (بنیامین و برندر-ایلان،^۷ ۲۰۱۸). (لاوروشوا،^۳ ۲۰۲۰) معتقد است که شرایط بیرونی و همچنین عوامل فیزیکی و تمایلات روانی، ممکن است بر منبع درونی نشاط فردی تأثیر بگذارد. به اعتقاد (ریان و فردریک،^۲ ۲۰۰۷) وقتی نشاط ذهنی در سطح پایینی است تحریک‌پذیری و خستگی ایجاد خواهد شد و امکان استفاده کامل از پتانسیل موجود برای انجام فعالیت‌ها کمتر می‌شود؛ در مقابل زمانی که نشاط در سطح بالاتری است انرژی کافی برای انجام فعالیت‌ها ایجاد خواهد شد و هوشیاری نسبت به تشخیص و استفاده از فرصت‌های پیش روی افزایش یافته و عملکرد بهبود می‌یابد (حقیقین و شیخ‌الاسلامی،^۸ ۱۳۹۸). بشر به عنوان یک موجود دارای اندیشه و جستجوگر، همیشه به دنبال کشف معنای زندگی بوده است که منجر به وجود آمدن اصطلاح نگرش به زندگی^۹ در بین اندیشمندان روانشناسی شده است. نگرش به زندگی یعنی دیدگاه آدمی درباره معنای زندگی و معناداری تجربه‌شده زندگی (فرانکل،^۹ ۱۳۹۸). معناداری تجربه‌شده زندگی، از نظر عملکرد روانشناختی متغیر مهمی است. با این حال، معنای تجربه‌شده زندگی یک تعریف مانع و جامع از نگرش به زندگی نیست و باید به دنبال تعاریف علمی بیشتری بود. به نظر (فرانکل،^۹ ۱۹۷۲) معنای زندگی ناشی از ارزش‌های خلاقانه‌ای است که بشر همراه با نگرش متعهدانه آن‌ها را تجربه کرده است. به اعتقاد (مازلو،^{۱۰} ۱۹۷۱) و (فرانکل،^۹ ۱۹۷۲) مهم‌ترین عامل مؤثر بر کنش‌های روانشناختی مثبت، عبارت از وجود معنا در زندگی است. (ریکر،^{۱۱} ۲۰۰۵) نگرش به زندگی را در پنج بعد مطرح کرده است که عبارت هستند از: معنای فرد، پذیرش مرگ، اختیار و مسئولیت، احساس خلأ و هدف‌جویی. نگرش مثبت به زندگی می‌تواند به احساس معنادار بودن زندگی در افراد، مقاومت در برابر فشار روانی و حتی موجب شجاعت در مواجهه با ضربه روانی یا سرطان شود. مطالعه کیفی افراد صد ساله یا نزدیک به ۱۰۰ سال در هنگ کنگ بر اهمیت نگرش‌های مثبت به زندگی، روابط و وقایع شاد و امیدوارکننده‌ای در احساس بهزیستی تأکید کرده است (وونگ و همکاران،^{۱۲} ۲۰۱۴). یافته‌های (ایشنل و بیکر،^{۱۳} ۲۰۰۶) نشان داده‌اند که وجود معنا در زندگی یا نگرش به زندگی جزو لاینفک سلامت روانی و بهزیستی عاطفی است که ابعاد گوناگونی از شخصیت،

۱ Subjective vitality

۲ Ryan, Frederick

۳ Lavrusheva

۴ Buchner, Amesberger,

Finkenzyler, Moore & Wurth

۵ Koppe, Harder & Vaver

۶ Ryan & Deci

۷ Benyamin & Brender-Ilan

۸ Attitude

۹ Frankl

۱۰ Maslow

۱۱ Ricker

۱۲ Wong & et al

۱۳ Schnell, Becker

سلامت جسمی و ذهنی، سازگاری و انطباق با استرس‌ها، مذهب و فعالیت‌های، مذهبی و اختلالات رفتاری را به صورت سیستماتیک تبیین می‌کند. طبق یافته‌های (ایشنل و بیکر، ۲۰۰۶) کودک به والدینش دلبستگی نزدیک دارد، لذا نگرش به زندگی والدین در سازگاری اجتماعی دانش‌آموز می‌تواند مؤثر باشد. در پژوهش (نصیری و جوکار، ۱۳۸۷) یافته‌ها بیانگر این بود که بین معناداری زندگی با امید، شادی، رضایت از زندگی، همبستگی مثبت و معنادار وجود دارد. نتایج مطالعات (فولادچنگ، ۱۳۸۵) نشان داد که سازگاری عمومی فرزندان خانواده‌های قاطع و آسان‌گیر به طور معناداری بیش از فرزندان والدین مستبد و بی‌توجه است.

دوران تحصیل، دوران سرنوشت‌ساز و شخصیت‌ساز است. دانش‌آموزان در این سال‌ها تجارب مختلفی کسب می‌کنند، واکنش‌های گوناگونی را از معلمان در مدرسه و نیز از والدین در خانه دریافت می‌کنند. از حوزه‌هایی که در مدارس جا برای رشد دارد سازگاری اجتماعی و تاب‌آوری و نشاط ذهنی دانش‌آموز در مدرسه می‌باشد. با فراهم شدن شرایط مناسب برای تعالی سازگاری اجتماعی، دانش‌آموزان فرصت می‌یابند که تجربه‌های مثبت در طول تحصیل داشته باشند. رسیدن به این تعالی نیازمند مداخلات مشاوره‌ای با لحاظ کردن متغیرهای روان‌شناختی دانش‌آموزان و والدین آن‌ها است. اگر چه پژوهش‌ها نشان می‌دهند که سازگاری اجتماعی، تاب‌آوری و نشاط ذهنی می‌توانند نقش بسزایی در پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان داشته باشند، اما پژوهشگران مطالعه حاضر، به تحقیقاتی که به بررسی تاثیر نگرش به زندگی والدین بر سازگاری اجتماعی، تاب‌آوری و نشاط ذهنی فرزندان پرداختند، دست نیافتند. حال اگر بتوان نقش نگرش به زندگی والدین را در متغیرهای مزبور محاسبه کرد آنگاه با انجام مشاوره و توصیه به والدین، راه برای پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان باز می‌شود. با توجه به موارد مطرح شده، پژوهش حاضر به دنبال یافتن پاسخ به این سؤال است که آیا نگرش به زندگی والدین بر میزان سازگاری اجتماعی، تاب‌آوری و نشاط ذهنی دانش‌آموزان دوره اول متوسطه تأثیر دارد؟

۲. روش پژوهش

پژوهش حاضر از جمله پژوهش‌های پس‌رویدادی است. جامعه آماری این پژوهش شامل دانش‌آموزان دختر دوره اول متوسطه منطقه مرحمت‌آباد شهرستان میاندوآب است که در سال تحصیلی ۱۴۰۰-۱۳۹۹ مشغول به تحصیل بودند. با توجه به اینکه بر اساس اطلاعات آموزش و پرورش، تعداد جامعه آماری ۳۹۱ نفر بود، حجم نمونه از طریق جدول (کرجسی و مورگان، ۱۹۷۰)، ۱۹۴ نفر محاسبه گردید. نمونه‌گیری آزمودنی‌ها به روش خوشه‌ای چندمرحله‌ای صورت گرفت. به همین منظور از بین مدارس دوره اول متوسطه، سه مدرسه به صورت تصادفی انتخاب شد، سپس از بین کلاس‌های هر مدرسه نیز سه کلاس به صورت تصادفی ساده انتخاب شد. لازم به ذکر است به دلیل احتمال مخدوش بودن برخی پرسشنامه‌ها، به ۲۱۰ نفر از دانش‌آموزان پرسشنامه ارائه شد. در نهایت بعد از کنار گذاشتن پرسشنامه‌های ناقص و آزمودنی‌های تک والدی، پرسشنامه‌های ۲۰۰ آزمودنی مورد تحلیل قرار گرفت. سپس بر اساس نمرات والدین (میانگین نمرات هر دو والد) در پرسشنامه نگرش به زندگی، دانش‌آموزان با روش چارکی به چهار گروه تقسیم‌بندی شدند تا در مورد سه متغیر وابسته (سازگاری اجتماعی، تاب‌آوری و نشاط ذهنی) مورد مقایسه قرار گیرند.

ابزار پژوهش

الف) پرسشنامه نگرش به زندگی: این مقیاس توسط (باتیستا و آلموند، ۱۹۷۳) ساخته شده است و شامل ۲۸ گویه و دو خرده مقیاس به نام چارچوب و رضایت است. خرده مقیاس چارچوب ادراک فرد از ساختار و فلسفه زندگی و هم‌چنین رویکرد او برای استنباط معنا در زندگی خود را می‌سنجد. خرده مقیاس رضایت ادراک فرد از زندگی کردن بر اساس چارچوب انتخابی‌اش است. هر کدام از این دو خرده مقیاس دارای ۱۴ گویه هستند که در برابر آن‌ها یک طیف سه‌گزینه‌ای شامل موافقم، نظری ندارم و مخالفم

قرار دارد. نمره بالایی آزمودنی بیانگر داشتن معنای فردی بالا و نمره پایین آزمودنی بیانگر داشتن معنای فردی کم نسبت به زندگی می‌باشد. (نصیری و جوکار، ۱۳۸۷) پایایی پرسشنامه نگرش به زندگی را از ضریب آلفای کرونباخ محاسبه کردند که برای کل مقیاس و خرده مقیاس‌های رضایت و چارچوب به ترتیب برابر با ۰/۸۵، ۰/۷۳ و ۰/۷۷ به دست آمد که رضایت‌بخش است.

ب) پرسشنامه سازگاری اجتماعی: پرسشنامه سازگاری اجتماعی دانش‌آموزان توسط (سینها و سینگ، ۱۹۹۳) به منظور تعیین میزان سازگاری اجتماعی، هیجانی و تحصیلی دانش‌آموزان ساخته شده است. در ایران فرم ۵۵ سؤالی این مقیاس در نمونه ۳۰۰۰ نفری از دانش‌آموزان مقاطع مختلف تحصیلی مورد بررسی قرار گرفته است. نمره‌گذاری آزمون به صورت صفر و یک است که نمره بالا نشانگر سازگاری و نمره پایین نشانگر ناسازگاری است. سازندگان آزمون ضریب پایایی را با روش‌های دونیمه کردن، باز آزمایی و کودر ریچاردسون به ترتیب ۰/۹۲، ۰/۹۲، ۰/۹۳ و ۰/۹۴ به دست آوردند. پایایی خرده مقیاس‌های سازگاری اجتماعی، عاطفی، آموزشی و کل به ترتیب ۰/۹۲، ۰/۹۲، ۰/۹۶ و ۰/۹۴ به دست آمده است (خان‌خانی زاده و باقری، ۲۰۱۲).

ج) پرسشنامه تاب‌آوری: این پرسشنامه توسط (کونور و دیویدسون، ۲۰۰۳) ساخته شد. این ابزار دارای ۲۵ گویه است که با استفاده از مقیاس پنج‌درجه‌ای لیکرت (۰=کاملاً نادرست تا ۴=کاملاً درست) نمره‌گذاری می‌شود. نمره این ابزار با مجموع نمره گویه‌ها به دست می‌آید، لذا دامنه نمرات بین ۰ تا ۱۰۰ بوده و نمره بالاتر به معنای تاب‌آوری بیشتر است (محمدی، ۱۳۸۴). در یک بررسی توسط (سامانی^۱ و همکاران، ۲۰۰۷) روایی محتوایی و سازه ابزار تأیید و پایایی آن با روش آلفای کرونباخ ۰/۸۷ به دست آمد.

د) پرسشنامه نشاط ذهنی: این مقیاس توسط (ریان و فردریک، ۱۹۹۷) تهیه شده و دارای ۷ گویه است. نمره‌گذاری آن به روش لیکرت ۵ درجه‌ای از بسیار مخالفم (۱) تا بسیار موافقم (۵) انجام می‌پذیرد. در این پرسشنامه با افزایش نمره، نشاط ذهنی نیز افزایش می‌یابد. پایایی این مقیاس توسط (یوسال، ساتیجی و اکین^۲، ۲۰۱۴) و با روش آلفای کرونباخ ۰/۸۴ به دست آمد. روایی آن نیز با محاسبه همبستگی هر گویه با نمره کل بین ۰/۴۸ تا ۰/۷۴ به دست آمد. در بررسی (شیخ‌الاسلامی و دفترچی، ۱۳۹۴) پایایی مقیاس با به کارگیری روش آلفای کرونباخ ۰/۸۹ به دست آمد و روایی آن نیز با احتساب همبستگی هر گویه با نمره کل مقیاس بین ۰/۵۷ تا ۰/۸۶ حاصل شد.

۳. یافته‌های تحقیق

پیش از بررسی تحلیلی نتایج در رابطه با فرضیه‌های پژوهش، شاخص‌های توصیفی متغیرها بررسی شد.

جدول ۱: توصیف آماری متغیرها در مورد کل آزمودنی‌ها

متغیر	تعداد	کمترین نمره	بیشترین نمره	میانگین	انحراف معیار
نگرش والدین به زندگی	۲۰۰	۴۴	۷۹	۶۰/۶۰	۶/۵۵
سازگاری اجتماعی	۲۰۰	۱۵	۵۲	۳۰/۱۰	۷/۷۶
نشاط ذهنی	۲۰۰	۱۴	۳۵	۲۴/۹۸	۴/۸۹
تاب‌آوری	۲۰۰	۱۹	۹۱	۴۹/۷۶	۱۴/۴۳

جدول شماره ۱ نشان می‌دهد که در مورد تمام آزمودنی‌ها، کمترین نمره، بیشترین نمره، میانگین و انحراف معیار در پرسشنامه‌های پژوهش به چه میزان است.

^۱. Samani

^۲. Usal, Satict & Akin

یزدانی، فرناز، فحیمی فرهادی، رزیتا. (۱۴۰۱). [بررسی تأثیر نگرش به زندگی والدین بر میزان سازگاری اجتماعی، تاب‌آوری و نشاط ذهنی دانش‌آموزان دوره اول متوسطه].

با توجه به اینکه پژوهش حاضر به دنبال تأثیر نگرش به زندگی والدین بر سازگاری اجتماعی، نشاط ذهنی و تاب آوری فرزندان دختر آنان بود، لذا ابتدا به تقسیم‌بندی گروه‌های پژوهش طبق نمرات نگرش به زندگی والدین پرداخته شد. بر این اساس با استفاده از روش تعیین چارک در نقاط ۲۵، ۵۰ و ۷۵ درصدی، نمرات نگرش به زندگی والدین، به چهار گروه خیلی بالا، بالا، پایین و خیلی پایین تقسیم شد. سپس نمرات مربوط به فرزندان هر یک از والدین در پرسشنامه‌های سازگاری اجتماعی، نشاط ذهنی و تاب آوری، با توجه به گروهی که والدین‌شان قرار داشتند مورد تحلیل آماری قرار گرفتند. به منظور بررسی صحت مفروضه نرمال بودن متغیرها از آزمون کولموگروف-اسمیرنوف استفاده شد و نتایج آزمون نشان داد که مفروضه بهنجار بودن داده‌ها برای متغیرهای مورد بررسی برقرار بوده و استفاده از تحلیل‌های پارامتریک بلامانع است (سطوح معناداری بالاتر از ۰/۰۵ می‌باشد). برای بررسی همگنی واریانس متغیرهای وابسته در بین گروه‌ها، از آزمون لون استفاده شد. نتایج نشان داد که سطح معناداری آزمون لون بیشتر از ۰/۰۵ است؛ بنابراین، می‌توان گفت واریانس‌ها از تجانس برخوردار هستند. این مفروضه نشان می‌دهد که تحت این شرایط، استفاده از تحلیل واریانس یک‌راهه بلامانع است.

پس از تأیید مفروضه‌های آزمون تحلیل واریانس، به بررسی تأثیر نگرش به زندگی والدین بر متغیرهای پژوهش پرداخته شد.

جدول ۲: خلاصه تحلیل واریانس برای مقایسه نمرات سازگاری اجتماعی دانش آموزان

منبع	مجموع مربعات نوع III	درجه آزادی	میانگین مربعات	F	سطح معنی‌داری
آزمون	۲۶۳۷/۴۸۲	۳	۸۷۹/۱۶۱	۱۸/۴۲۳	۰/۰۰۱
اثر اصلی گروه‌ها	۹۳۵۳/۳۱۳	۱۹۶	۴۷/۷۲۱		
خطا	۱۱۹۹۰/۷۹۵	۱۹۹			

نتایج جدول شماره ۲ نشان می‌دهد که متغیر بین گروهی، از نظر آماری معنادار است ($P < 0/01$ و $F_{196,3} = 18/423$). با توجه به معناداری آزمون، برای پی بردن به این موضوع که بین کدام گروه‌ها از نظر سازگاری اجتماعی تفاوت وجود دارد از آزمون تعقیبی شفه استفاده شد.

جدول ۳: مقایسه زوجی میانگین متغیر وابسته در گروه‌ها

گروه‌ها	تفاوت میانگین	خطای استاندارد	سطح معنی‌داری
خیلی پایین	پایین	۴/۳۸۵*	۰/۰۱۹
	بالا	۴/۹۷۱*	۰/۰۰۵
	خیلی بالا	۱۰/۲۰۱*	۰/۰۰۱
پایین	خیلی پایین	۴/۳۸۵*	۰/۰۱۹
	بالا	۰/۵۸۶	۰/۹۸۱
	خیلی بالا	۵/۸۱۶*	۰/۰۰۱
بالا	خیلی پایین	۴/۹۷۱*	۰/۰۰۵
	پایین	۰/۵۸۶	۰/۹۸۱
	خیلی بالا	۵/۲۲۹*	۰/۰۰۳
خیلی بالا	خیلی پایین	۱۰/۲۰۱*	۰/۰۰۱
	پایین	۵/۸۱۶*	۰/۰۰۱
	بالا	۵/۲۲۹*	۰/۰۰۳

یزدانی، فرناز، فحیمی فرهادی، رزیتا. (۱۴۰۱). [بررسی تأثیر نگرش به زندگی والدین بر میزان سازگاری اجتماعی، تاب‌آوری و نشاط ذهنی دانش‌آموزان دوره اول متوسطه].

مقایسه‌های چندگانه تعقیمی شفه نشان می‌دهند که بین دانش‌آموزانی که والدین‌شان نگرش خیلی پایین یا خیلی منفی نسبت به زندگی دارند، با هر سه گروه دیگر که نسبتاً نگرش مثبت‌تری به زندگی دارند، از نظر سازگاری اجتماعی تفاوت معنادار وجود دارد ($P < 0/05$). به عبارت دیگر، این گروه از دانش‌آموزان، از سازگاری اجتماعی کمتری در مقایسه با سه گروه دیگر برخوردار هستند. از یافته‌های دیگر تحلیل آماری این است که بین دو گروه از دانش‌آموزانی که والدین‌شان نگرش پایین و نگرش خیلی بالا به زندگی دارند، تفاوت از نظر سازگاری اجتماعی وجود دارد ($P < 0/01$) اما بین دو گروه با نگرش پایین و بالا تفاوت معناداری وجود ندارد. یافته دیگر این است که از نظر سازگاری اجتماعی، بین فرزندان والدینی که نسبت به زندگی، نگرش خیلی بالا و بالا وجود دارد، تفاوت معناداری وجود دارد ($P < 0/05$) و فرزندان والدینی که نگرش مثبت‌تری به زندگی دارند، از سازگاری اجتماعی بالاتری برخوردار هستند. در مجموع با توجه به یافته‌های آزمون تعقیمی شفه، روشن می‌شود که با معنادارتر شدن زندگی برای والدین (نگرش مثبت‌تر به زندگی)، بر میزان سازگاری اجتماعی فرزندان آن‌ها افزوده می‌شود و برعکس.

جدول ۴: خلاصه تحلیل واریانس برای مقایسه نمرات تاب‌آوری دانش‌آموزان

منبع	مجموع مربعات نوع III	درجه آزادی	میانگین مربعات	F	سطح معنی‌داری
آزمون	۱۰۷۴/۳۰۴	۳	۳۵۸/۱۰۱	۱/۷۳۷	۰/۱۶۱
اثر اصلی گروه‌ها	۴۰۳۹۷/۶۵۱	۱۹۶	۲۰۶/۱۱۰		
خطا	۴۱۴۷۱/۹۵۵	۱۹۹			

بر اساس اطلاعات جدول ۴، متغیر بین گروهی، از نظر آماری معنادار نیست ($P > 0/01$ و $F_{196,3} = 1/737$). با توجه به عدم معناداری آزمون، می‌توان اظهار داشت که بین چهار گروه دانش‌آموزان، از نظر تاب‌آوری تفاوت وجود ندارد. بنابراین، می‌توان نتیجه گرفت که نوع نگرش والدین نسبت به زندگی، نمی‌تواند تعیین‌کننده میزان تاب‌آوری فرزندان آن‌ها شود.

جدول ۵: خلاصه تحلیل واریانس برای مقایسه نمرات نشاط ذهنی دانش‌آموزان

منبع	مجموع مربعات نوع III	درجه آزادی	میانگین مربعات	F	سطح معنی‌داری
آزمون	۵۰۱/۲۳۰	۳	۱۶۷/۰۷۷	۷/۶۷۷	۰/۰۰۱
اثر اصلی گروه‌ها	۴۲۶۵/۷۲۵	۱۹۶	۲۱/۷۶۴		
خطا	۴۷۶۶/۹۵۵	۱۹۹			

خلاصه تحلیل واریانس نشان می‌دهد که متغیر بین گروهی، از نظر آماری معنادار است ($P < 0/01$ و $F_{196,3} = 7/677$). با توجه به معناداری آزمون، برای پی بردن به این موضوع که بین کدام گروه‌ها از نظر نشاط ذهنی تفاوت وجود دارد از آزمون تعقیمی شفه استفاده شد.

جدول ۶: مقایسه زوجی میانگین متغیر وابسته در گروه‌ها

گروه‌ها	تفاوت میانگین	خطای استاندارد	سطح معنی‌داری
پایین	-۱/۱۴۴	۰/۹۲۸	۰/۶۷۹
خیلی پایین	-۲/۶۲۰*	۰/۹۲۴	۰/۰۴۸
خیلی بالا	-۴/۲۰۵*	۰/۹۲۸	۰/۰۰۱
خیلی پایین	۱/۱۴۴	۰/۹۲۸	۰/۶۷۹
بالا	-۱/۴۷۶	۰/۹۳۷	۰/۴۸۱
خیلی بالا	-۳/۰۶۱*	۰/۹۴۲	۰/۰۱۶

یزدانی، فرناز، فحیمی فرهادی، رزیتا. (۱۴۰۱). [بررسی تأثیر نگرش به زندگی والدین بر میزان سازگاری اجتماعی، تاب‌آوری و نشاط ذهنی دانش‌آموزان دوره اول متوسطه].

۰/۰۴۸	۰/۹۲۴	۲/۶۲۰*	خیلی پایین	
۰/۴۸۱	۰/۹۳۷	۱/۴۷۶	پایین	بالا
۰/۴۱۷	۰/۹۳۷	-۱/۵۸۴	خیلی بالا	
۰/۰۰۱	۰/۹۲۸	۴/۲۰۵*	خیلی پایین	
۰/۰۱۶	۰/۹۴۲	۳/۰۶۱*	پایین	خیلی بالا
۰/۴۱۷	۰/۹۳۷	۱/۵۸۴	بالا	

مقایسه‌های چندگانه تعقیبی شفه نشان می‌دهند که بین دانش‌آموزانی که والدین‌شان نگرش خیلی پایین یا خیلی منفی نسبت به زندگی دارند، با دانش‌آموزانی که والدین آن‌ها در طبقه بالا ($P < ۰/۰۵$) و خیلی بالا ($P < ۰/۰۱$) هستند، از نظر نشاط ذهنی تفاوت معنادار وجود دارد؛ یعنی با افزایش معناداری زندگی والدین، نشاط ذهنی فرزندان نیز افزایش می‌یابد. یافته دیگر تحلیل آماری این است که بین دو گروه از دانش‌آموزانی که والدین‌شان نگرش پایین و نگرش خیلی بالا به زندگی دارند، تفاوت از نظر نشاط ذهنی وجود دارد ($P < ۰/۰۵$) و دانش‌آموزانی که والدین‌شان به زندگی نگرش مثبت‌تری دارند، از نشاط ذهنی بیشتری برخوردارند. در مجموع با توجه به یافته‌های آزمون تعقیبی شفه، می‌توان اظهار داشت که با معنادارتر شدن زندگی برای والدین (نگرش مثبت‌تر به زندگی)، نشاط ذهنی فرزندان آن‌ها نیز بیشتر می‌شود.

۴. بحث و نتیجه‌گیری

تحلیل داده‌ها نشان داد که نگرش به زندگی والدین بر میزان سازگاری اجتماعی دانش‌آموزان دوره اول متوسطه تأثیر دارد. این یافته با نتایج پژوهش‌های (کین و کالکینز، ۲۰۰۴)، (رایس و میرزاده، ۲۰۰۰)، (قربانیان و همکاران، ۱۳۹۵)، (امانی و همکاران، ۱۳۹۱) و (فولادچنگ، ۱۳۸۵) همسو می‌باشد. به عقیده (یانگ، ۲۰۲۲) نگرش‌های تربیتی منفی والدین باعث می‌شود تا فرزندان در به کارگیری مهارت‌های اجتماعی ضعیف عمل کنند و از برقراری روابط نزدیک با دوستان و همسالان به خاطر ترس از مواجه شدن با نقص‌ها و کمبودهای خود، اجتناب کنند و اغلب ترجیح می‌دهند که در کارها و بحث‌های گروهی شرکت نکنند، از ترس این که مبدا در جمع مورد تمسخر سایرین قرار بگیرند. این رفتارهای اجتنابی ممکن است در نهایت به قرنطینه اجتماعی منجر شود (شفیلد، والر، امانوئلی، مورای و کارولین، ۲۰۰۶). برداشت مثبت از زندگی والدین سازگاری نوجوانان را به همراه خواهد داشت، به طوری که اگر فرد احساس کند که اعضای خانواده توانایی حل مشکلات و موانع را دارند و در حل مشکلات ناتوان نیستند، سازگارتر خواهند بود، همچنین اگر نوجوان احساس کند اعضای خانواده توانایی تبادل اطلاعات را دارند افکار و احساسات خود را با یکدیگر در میان می‌گذارند، یکدیگر را درک می‌کنند، تقسیم وظایف بین اعضا، عادلانه صورت می‌گیرد و این وظایف و نقش‌ها به وضوح و با صراحت برای اعضا تبیین شده است. در این شرایط، اعضای خانواده می‌توانند عواطف متناسب با محرک‌های گوناگون را از خود بروز دهند، برای مسائل یکدیگر ارزش قائل شوند، در اجرا و حفظ استانداردهایی که خانواده در نظر گرفته، متعهد و مقید می‌شوند و در نتیجه، شیوه سازگاری خواهند داشت (ساقی و رجایی، ۱۳۸۷). رفتار خانواده و رابطه والدین نوجوان با رشد رفتاری و روانی نوجوان تطابق دارد. رفتار متضاد پدر و مادر، جدایی والدین از هم، غیبت طولانی مدت یکی از والدین، وجود جو نامساعد در خانواده، پرخاشگر بودن پدر یا مادر یا هر دو، تبعیض و بی‌عدالتی در مورد نوجوان، تحقیر وی و احساس ناامنی، دخالت بیش از حد در کار وی و رفتار تهدیدآمیز از علل روانی-اجتماعی در بروز ناسازگاری‌های نوجوانان است. در واقع والدین آزادمنش، قاطع و اطمینان‌بخش، فرزندان مستقل مسئول و با اعتماد به نفس بار می‌آورند در حالی که والدین مقتدر،

۱- Young

۲- Sheffield, Waller, Emanuelli,
Murray & Caroline

یزدانی، فرناز، فحیمی فرهادی، رزیتا. (۱۴۰۱). [بررسی تأثیر نگرش به زندگی والدین بر میزان سازگاری اجتماعی، تاب‌آوری و نشاط ذهنی دانش‌آموزان دوره اول متوسطه].

غیرمنطقی، خودکامه و همچنین والدین سهل‌گیر و بی‌اعتنا، احساس طردشدگی به نوجوان می‌دهند که این امر برداشت مثبت از زندگی والدین را به همراه خواهد داشت که این امر گاهی خشم آن‌ها را برمی‌انگیزند که در نهایت به ناسازگاری و حتی افسردگی می‌انجامد (لطفی کاشانی و وزیری، ۱۴۰۱).

یافته دیگر این پژوهش نشان داد که نگرش به زندگی والدین بر میزان تاب‌آوری دانش‌آموزان دوره اول متوسطه منطقه مرحمت‌آباد شهرستان میاندوآب تأثیر ندارد. این یافته با نتایج پژوهش‌های (باجاج^۱، ۲۰۱۹) ناهمسو می‌باشد. در راستای عدم اثربخشی نگرش به زندگی والدین بر میزان تاب‌آوری دانش‌آموزان می‌توان گفت، به احتمال زیاد متغیرهای مزاحم و واسطی چون ویژگی‌های شخصیتی، سلامت روان، جنسیت، ذهن آگاهی سبب شده تا نگرش به زندگی والدین نتواند تأثیر معنی‌داری بر میزان تاب‌آوری دانش‌آموزان داشته باشد.

سومین یافته این پژوهش نشان داد که نگرش به زندگی والدین بر میزان نشاط ذهنی دانش‌آموزان دوره اول متوسطه تأثیر دارد. این یافته با نتایج پژوهش‌های (ساتیجی و دنیز، ۲۰۱۹) و (آجری، ۲۰۱۷) همسو می‌باشد. فرزندان که نگرش مثبتی به زندگی والدین‌شان دارند، دنیا و رویدادهای آن را دارای نظم و ترتیب خاصی می‌دانند و باور دارند که می‌توانند رخدادهای زندگی خود را کنترل کنند، از زندگی ارزیابی بهتری دارند و به لحاظ عاطفی نیز وضعیت مطلوب‌تری را تجربه می‌کنند. علاوه بر این افرادی که خود را با ارزش، توانمند و محبوب می‌دانند از زندگی خود، ارزیابی بهتری داشته و تجارب هیجانی مطلوب‌تری را گزارش می‌کنند. به عبارت دیگر باور به دنیای معنادار می‌تواند اشاره به هدفمندی زندگی نیز داشته‌باشد و این که فرد عاملانه می‌تواند در این هدفمندی مؤثر واقع شود. این عاملیت با توان کنترل فرد بر شرایط زندگی نیز مرتبط است. از طرف دیگر عاملیت و هدفمندی فرد را به این باور هدایت می‌کند که انسانی توانا و کارآمد است (حجازی، صادقی و شیرزادی‌فرد، ۱۳۹۲). نگرش فرد و نوع جهان‌بینی‌اش، اساس تعاملات او با دیگران را شکل می‌دهد. نوجوان نیز نگرش خود را از تعامل با والدینش شکل می‌دهد. امروزه به دلیل تغییراتی که در ساختار زندگی رخ داده است، توجه پژوهشگران بر نقش والدین و درگیری او در تربیت فرزند به مراتب بیش‌تر از گذشته شده است (پاکدامن، سیدموسوی و قنبری، ۱۳۹۰). حتی توجه به نوع درگیری نیز خود مبحثی جداگانه را می‌طلبد که اشاره به وجوه مختلف این درگیری دارد. پژوهشگران به این نوع جنبه‌های درگیری و مشارکت والدین در رشد کودک اشاره کرده‌اند که عبارتند از: در دسترس بودن، مسئولیت‌پذیری، پاسخ‌دهی، صمیمیت و گشودگی (پلک و اسنووا^۲، ۲۰۰۱). برداشت‌های ذهنی کودک و روابطی که در خانواده تشکیل می‌دهد، چارچوب ارجاعی خاص او را به وجود می‌آورند که از آن طریق به درک و تفسیر دنیا می‌پردازد. پس فرزندان که نگرش مثبتی به زندگی والدین‌شان دارند از نشاط ذهنی و شادکامی بالایی برخوردارند. این مؤلفه به‌ویژه در سن نوجوانی اهمیت خاصی می‌یابد؛ سنی که در آن مشکلات والدین، با توجه به نیاز بالقوه نوجوان به ابراز استقلال می‌تواند مشکلات بعدی را تشدید کند (حجازی و همکاران، ۱۳۹۲). نگرش مثبت کودکان به زندگی والدین و ادراک این که آن‌ها از زندگی بامعنایی برخوردارند یکی از عوامل اساسی در پیش‌بینی نشاط ذهنی و شادکامی فرزندان است. فرزندان که نگرش مثبتی به زندگی والدین‌شان دارند از آرامش و شادی برخوردارند و همین مسئله مستقیم و غیرمستقیم باعث ایجاد حالت هیجانی مثبت در آن‌ها می‌شود. از آنجا که در این پژوهش برای جمع‌آوری داده‌ها از پرسش‌نامه استفاده شد، بنابراین باید محدودیت‌های مربوط به این روش جمع‌آوری اطلاعات را لحاظ کرد. با توجه به تأثیر نگرش به زندگی والدین بر میزان سازگاری و نشاط ذهنی دانش‌آموزان، پیشنهاد می‌شود که مشاوران، روان‌درمانگران و

^۱ Bajaj

^۲ Pleck & Stueve

یزدانی، فرناز، فحیمی‌فرهادی، رزیتا. (۱۴۰۱). [بررسی تأثیر نگرش به زندگی والدین بر میزان سازگاری اجتماعی، تاب‌آوری و نشاط ذهنی دانش‌آموزان دوره اول متوسطه].

روان‌پزشکان کودک از روش‌های آموزشی و درمانی برای اصلاح نگرش دانش‌آموزان نسبت به زندگی والدین برای بهبود سازگاری و نشاط ذهنی آن‌ها استفاده کنند. به پژوهشگران پیشنهاد می‌شود علاوه بر بررسی پرسشنامه‌ای، از سایر روش‌های گردآوری اطلاعات نظیر مصاحبه نیز استفاده شود و تأثیر نگرش به زندگی والدین بر سایر مؤلفه‌های روان‌شناختی فرزندان، نظیر امیدواری، اضطراب و افسردگی بررسی شود.

۵. ملاحظات اخلاقی

پیروی از اصول اخلاقی پژوهش:

اصول اخلاقی تماماً در این مقاله رعایت شده است؛ شرکت‌کنندگان اجازه داشتند هر زمان که مایل بودند از پژوهش خارج شوند. همچنین همه شرکت‌کنندگان در جریان روند پژوهش بودند و اطلاعات آن‌ها محرمانه نگه داشته شد.

حامی مالی:

این تحقیق هیچگونه کمک مالی از سازمان‌های تأمین مالی در بخش‌های عمومی، تجاری یا غیرانتفاعی دریافت نکرده است.

مشارکت نویسندگان:

تمام نویسندگان در طراحی، اجرا و نگارش همه بخشهای پژوهش حاضر مشارکت داشته‌اند.

تعارض منافع:

بنابراظهار نویسندگان این مقاله تعارض منافع ندارد.

منابع

- ۱- اکبری، ابوالقاسم. (۱۳۸۸). عوامل ناسازگاری کودک و نوجوان. تهران: انتشارات دماوند.
- ۲- پاکدامن، شهلا؛ سیدموسوی، پریسا سادات؛ قنبری، سعید. (۱۳۹۰). کیفیت دل‌بستگی و مشکلات هیجانی- رفتاری در نوجوانان: بررسی نقش پدران. فصلنامه روان‌شناسی کاربردی، ۱۷(۱): ۱۰۰-۸۵.
- ۳- پورشهریار، حسین؛ رسول‌زاده طباطبایی، سید کاظم؛ خداپناهی، محمد کریم؛ کاظم نژاد، انوشیروان و خفیری، ثریا. (۱۳۸۷). بررسی رابطه بین سطوح سازگاری و رگه‌های شخصیتی نوجوانان. مجله علوم رفتاری، ۲(۲): ۱۰۶-۹۷.
- ۴- حجازی، الهه؛ صادقی، ناهید و شیرزادی‌فرد، میثم. (۱۳۹۲). رابطه باورهای اساسی و ادراک از روابط والدینی با بهزیستی ذهنی دانش‌آموزان. مجله روان‌شناسی مدرسه، ۲(۴): ۶۱-۴۳.
- ۵- حق‌بین، فاطمه و شیخ‌الاسلامی، راضیه. (۱۳۹۸). پیش‌بینی نشاط ذهنی بر اساس بهزیستی مدرسه: نقش واسطه‌ای سبک‌های خودتنظیمی هیجانی. مطالعات روانشناسی تربیتی، ۳(۵): ۵۲-۲۳.
- ۶- خلعتبری، جواد و بهاری، صونا. (۱۳۸۹). ارتباط بین تاب‌آوری و رضایت از زندگی. روانشناسی تربیتی، ۲(۲): ۹۴-۸۳.
- ۷- ساقی، محمدحسین و رجایی، علیرضا. (۱۳۸۷). رابطه ادراک نوجوانان از عملکرد خانواده با سازگاری آن‌ها. اندیشه و رفتار، ۱۰(۳): ۸۲-۷۱.
- ۸- ویکتور، فرانکل. (۱۳۹۸). انسان در جستجوی معنا. ترجمه مهین میلانی. تهران: انتشارات درسا.
- ۹- ویکتور، فرانکل. (۱۳۹۴). فریاد ناشنیده برای معنی. ترجمه مصطفی تبریزی. تهران: انتشارات فراوان.
- ۱۰- فولادچنگ، محبوبه. (۱۳۸۵). نقش الگوهای خانوادگی در سازگاری نوجوانان. خانواده پژوهی، ۲(۷): ۲۲۱-۲۰۹.
- ۱۱- لطفی کاشانی، فرح و وزیری، شهرام. (۱۴۰۱). روان‌شناسی مرضی کودک. تهران: انتشارات ارسباران.

- ۱۲- مرتضوی، نرگس السادات و یارالهی، نعمت اله. (۱۳۹۴). فراتحلیل رابطه بین تاب‌آوری و سلامت روان. اصول بهداشت روانی، ۱۷(۳): ۱۰۸-۱۰۳
- ۱۳- نصیری، حبیب اله و جوکار، بهرام. (۱۳۸۷). معناداری زندگی، امید، رضایت از زندگی و سلامت روان در زنان (گروهی از زنان شاغل فرهنگی). زن در توسعه و سیاست (پژوهش زنان)، ۶(۲): ۱۷۶-۱۵۷
- ۱۴- Akbari, A. (۱۷۶۶). Factors of child and adolescent incompatibility. Tehran: Damavand Publications. [Persian].
- ۱۵- Anastazy, A. (۲۰۰۹). Mental verification. Translation Baraheni institute of Tehran university press. Al-Zahra Publishing Co.
- ۱۶- Arshi, Sara. (۲۰۲۲). Predicting Social Adjustment Based on the Ability to Solve Social Problems and Selfcompassion in Adolescents. Journal of Health Sciences and Surveillance System. ۱۰, ۲, ۲۱۶-۲۲۱.
- ۱۷- Bajaj, Shaffali. (۲۰۱۹). Impact of gratitude on resilience and vitality .MBA projec ،Delhi School of Management ،Delhi.
- ۱۸- Binyamin, G., & Brender-Ilan. Y., (۲۰۱۸). Leaders's language and employee proactivity: Enhancing psychological meaningfulness and vitality. European Management Journal, ۳۶(۴), ۴۷۳-۴۶۳.
- ۱۹- Buchner, L., Amesbger, G., Finkenzeller, T., Moore, S., & Wurth, S. (۲۰۲۲). The modified German subjective vitality scale (SVS-GM): Psychometric properties and application in daily life. Front. Psychol. ۱۳, ۵۲-۶۰.
- ۲۰- Connor, Kathryn. M & Davidson, Jonathan. R. (۲۰۰۳). Development of a new resilience scale: The Connor-Davidson resilience scale (CD-RISC). Depression and anxiety, ۱۸(۲): ۷۶-۸۲.
- ۲۱- Cowan, P., Cowan, C. and Schulz, M. (۱۹۹۶). "Thinking about Risk and Resilience in Families" in Stress, Coping, and Resiliency in Children and Families. edited by E.M. Hetherington and E.A Blechman. Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum.
- ۲۲- Fouladchang, M. (۱۷۶۳). The role of family patterns in adolescent adjustment. Family Studies, ۲(۷): ۲۰۹-۲۲۱. [Persian].
- ۲۳- Den Hartigh, Ruud; Hill, Yannick. (۲۰۲۲). Conceptualizing and measuring psychological resilience. New Ideas in Psychology, ۶۶, ۱-۸.
- ۲۴- Garmezy N, Masten, A. (۱۹۹۱). The protective role of competence indicators in children at risk. In: Cummings EM, Green AL, Karraki KH, editors. Life span developmental psychology: Perspectives on stress and coping. Hillsdale, NJ: Lawrence; P. ۱۴۷-۱۵۱.
- ۲۵- Goodstein, Leonard. D & Lanyon, Richard. I. (۱۹۹۹). Applications of personality assessment to the workplace: A review. Journal of business and psychology, ۱۳(۳): ۲۹۱-۳۲۲.
- ۲۶- Haqbeen, Fa. Sheikh Al-Islami, R. (۲۰۱۸). Predicting mental vitality based on school well-being: the mediating role of emotional self-regulation styles. Educational Psychology Studies, ۳۵, ۲۳-۵۲. [Persian].
- ۲۷- Han, Y. J., Chaudhury, T., and Sears, G. J. (۲۰۲۱). Does career resilience promote subjective well-being? mediating effects of career success and work stress. J. Career Dev. ۴۸, ۳۳۸-۳۵۳.
- ۲۸- Hejazi, E. Sadeghi, N. Shirzadifard, M. (۲۰۱۲). The relationship between basic beliefs and perceptions of parental relationships with students' mental well-being. Journal of School Psychology, ۲(۴): ۴۳-۶۱. [Persian].

- ۲۹- Koppe, S., Harder, S., & Vaver, M. (۲۰۰۸). Vitality affects. Paper presented at the International Forum of Psychoanalysis.
- ۳۰- Khaltabari, J. Bahari, S. (۱۳۶۸). The relationship between resilience and life satisfaction. Educational Psychology, ۱(۲): ۸۳-۹۴. [Persian].
- ۳۱- Khan Khanizadeh, H., Bagheri S. (۲۰۱۲). The effectiveness of verbal self-instruction on social adjustment in students with learning disabilities. Journal of Learning Disabilities, ۲(۱): ۴۳-۵۲.
- ۳۲- Lotfi Kashani, F. Waziri, Sh. (۲۰۲۳). Child psychology. Tehran: Arsbaran Publishing House. [Persian].
- ۳۳- Mandel, G. & Mullet, E. & Brown, G. (۲۰۰۶). Cultivating resiliency a guide for parent and school personnel. Published by scholastic press. www.Scholastic. Com.
- ۳۴- Maslow, Abraham H. (۱۹۷۱). The farther reaches of human nature: Viking.
- ۳۵- Mortazavi, N. Al-Sadat and Yarollahi, N. (۲۰۱۴). Meta-analysis of the relationship between resilience and mental health. Principles of Mental Health, ۱۷(۳): ۱۰۳-۱۰۸. [Persian].
- ۳۶- Nasiri, H. J. J. B. (۱۳۶۵). Meaning of life, hope, satisfaction with life and mental health in Renan (a group of culturally employed Renan). Women in Development and Politics (Women's Studies), ۶(۲): ۱۵۷-۱۷۶. [Persian].
- ۳۷- Pakdaman, Sh. Said Mousavi, P. Ghanbari, S. (۱۳۶۸). Quality of attachment and emotional-behavioral problems in adolescents: Examining the role of fathers. Applied Psychology Quarterly, ۱(۱۷): ۸۵-۱۰۰. [Persian].
- ۳۸- Pleck, J. H. & Stueve, J. L. (۲۰۰۱). Time and paternal involvement. In K. Daly (Ed), Mining the time in family experience: Emerging perspective and issues. Stamford: JAI Press
- ۳۹- Pourshahriar, H. Rasulzadeh Tabatabai, K. Khodapanahi, M. Kazem Nejad. A. And Khofri, S. (۱۳۶۵). Investigating the relationship between adjustment levels and adolescent personality traits. Journal of Behavioral Sciences, ۲(۲): ۹۷-۱۰۶. [Persian].
- ۴۰- Rutter, M. (۱۹۸۷). Psychosocial resilience and protective mechanisms. American of orthopsychiatry, ۵۷ (۳), ۳۱۶-۳۳۱.
- ۴۱- Ryan Richard M.; Frederick Christina. (۱۹۹۷). On energy, personality, and health: Subjective vitality as a dynamic reflection of well-being. Journal of personality, ۶۵(۳): ۵۲۹-۵۶۵
- ۴۲- Ryan, R. M., & Deci, E. L. (۲۰۰۸). From ego depletion to vitality: Theory and findings concerning the facilitation of energy available to the self. Social and Personality Psychology Compass, ۲, ۷۰۲-۷۱۷.
- ۴۳- Sadock, B., & Sadock, V. (۲۰۱۴). Synopsis of psychiatry. Philadelphia: Lippincott Williams & Wilkins.
- ۴۴- Saghi, M. Rajaei, A. (۱۳۶۵). The relationship between teenagers' perception of family functioning and their adaptation. Thought and Behavior, ۳(۱۰): ۷۱-۸۲. [Persian].
- ۴۵- Samani Syamak.; J. Bahram و Sahragard Narges. (۲۰۰۷). Effects of Resilience on Mental Health and Life Satisfaction. [Original Research]. Iranian Journal of Psychiatry and Clinical Psychology, ۱۳(۳): ۲۹۰-۲۹۵.
- ۴۶- Schnell, Tatjana., & Becker, Peter. (۲۰۰۶). Personality and meaning in life. Personality and individual Differences, ۴۱(۱): ۱۱۷-۱۲۹.
- ۴۷- Sheffield, A; Waller, G; Emanuelli, F; Murray, J & Caroline, M (۲۰۰۶). Links Between Parenting and Core Beliefs: Preliminary Psychometric Validation of the Young Parenting Inventory. Cognitive Therapy and Research, ۲۹(۶): ۷۸۷-۸۰۲.
- ۴۸- Lavrusheva, O. (۲۰۲۰). The concept of vitality. Review of the vitality-related research domain. N. Ideas Psychol. ۵۶: ۱۰۰۷۵۲.

- ۴۹- Victor, Frankel. (۲۰۱۸). Man in search of meaning. Translated by Mahin Milani. Tehran: Dorsa Publishing House.[Persian].
- ۵۰- Viktor,F.(۲۰۱۴).An unheard cry for meaning. Translated by Mustafa Tabrizi. Tehran:Fararavan Publiding House.[Persian].
- ۵۱- Wong, Wai-Ching Paul; Lau, Hi-Po Bobo; Kwok, Chun-Fong Noel; Leung, Yee-Man Angela; Chan, Man-Yee Grace; Chan, Wai-Man; Cheung, Siu-Lan Karen. (۲۰۱۴). The well-being of community-dwelling near-centenarians and centenarians in Hong Kong a qualitative study. BMC geriatrics, ۲۰۱۴-۰۵-۱۳, Vol. ۱۴ (۱), p. ۶۳-۶۳
- ۵۲- Young, J E (۲۰۲۲). Young Parenting Inventory. New York: Cognitive Therapy Center of New York.